

SAMMENFATNING – FORSYNINGSTILSYNETS DIALOGRUNDE OM GAS-PAKKE 2020

Forsyningstilsynet inviterede i foråret 2019 til dialogrunde for markedets aktører, brancheorganisationer og andre interessenter om den fremtidige EU regulering for gas, Gaspakke 2020. Forsyningstilsynet har modtaget input fra engrosmarkedets aktører, brancheorganisationer og Energinet. I alt har 6 interessenter, inkl. Energinet, givet input og udviklingen af Gaspakken 2020 er endnu på et tidligt stadie. Status på den kommende EU regulering på gasområdet er, at Kommissionen måske bliver forsinket, så Gaspakken (også omtalt som Decarbonization Package) først bliver præsenteret i 2021.

I det følgende gengives essensen af de forskellige synspunkter, som Forsyningstilsynet har modtaget. Sammenfatningen afspejler alene interessenternes synspunkter.

Et hovedbudskab fra dialogrunden er, at gassystemet fremadrettet kan være med til at levere vigtig fleksibilitet, bl.a. lagring af energi til brug for sæsonudsving og daglig fleksibilitet til el-systemet og varmesektoren.

Et andet hovedbudskab fra dialogrunden er, at det er væsentligt at se på, hvordan reguleringen kan understøtte såvel indpasningen af grønne gasser, som en bedre kobling mellem el- og gassektorerne. Det er vigtigt, at der tænkes mere på tværs mellem energisektorerne i stedet for den nuværende silobaserede tilgang. El- og gasnettet og koblingen mellem disse kan være et vigtigt middel til at nå regeringens klimamålsætning.

Interessenterne finder det vigtigt, at den grønne omstilling gøres så billig som mulig, og at slutkunderne ikke glemmes i processen. Et velfungerende marked for grønne gasser samt en effektiv sektorkobling vil understøtte en omkostningseffektiv grøn omstilling og kunne muliggøre yderligere dekarbonisering.

Nedenfor sammenfattes de forskellige input fra dialogrunden fordelt på fire emner:

- Gassystemet og gassens rolle
- Spejling af Clean Energy Pakke
- Udvikling af et velfungerende grønt gasmarked
- Sektorkobling

GASSYSTEMET OG GASSENS ROLLE

Det fremgår af bidragene fra interessenterne, at de finder at der i de kommende år vil komme langt flere grønne gasser på markedet og i gassystemet, og at der fortsat er brug for gassen (naturgas og VE gasser som fx biogas og dekarboniseret gas) til at give fleksibilitet i det samlede energisystem.

Interessenterne peger på, at gassen og gassystemet kan ses som en vigtig brik i den grønne omstilling, og flere peger på, at gassen både vil spille en rolle i en overgangsfase og i et fremtidigt energisystem, da gassen har en mere kontrollerbar produktion og kan lagres. Dette er kvaliteter, som er en stabiliserende faktor i et energisystem med en fortsat højere andel af vedvarende energi. Fx kan el via sektorkobling konverteres til gas og dermed lagres.

Gassen og gassystemet kan derfor være med til at sikre den fleksibilitet, som et fremtidigt energisystem har brug for. Naturgas udleder desuden langt mindre CO₂ end kul og olie og er derfor et godt overgangsbrændsel indtil el og grønne gasser overtager.

SPEJLING AF CLEAN ENERGY PAKKE

I relation til spejling¹ af tiltagene fra Clean Energy Pakken (vedr. el-området) til Gaspakken finder interessenterne, at det er vigtigt, at der bliver taget hensyn til de afgørende forskelle, der er mellem elmarkedet og gasmarkedet. Fx de forhold, at 1) der er et velfungerende gasmarked på engrossiden, at 2) gas i langt større grad er kontrollerbar og kan lagres og 3) at der er forskel på forbrugsudvikling og produktion.

Flere elementer fra Clean Energy Pakken kan imidlertid reflekteres i gaspakken. Energinet nævner bl.a., der med fordel kunne være mere transparens omkring brændselsmix på gasmarkedet med henblik på at skabe markedsbaserede incitamenter for grønne gasser. Energinet peger derudover på, at det er vigtigt at have fokus på DSO-sidens rolle i den grønne omstilling. Med den grønne omstilling sker der et markant skift i forsyningskæden, der kræver langt større fleksibilitet og mere koordination mellem TSO- og DSO-niveau. Fx kunne DSO'ere og TSO'ere have nytte af et større samarbejde om dataudveksling. Det kunne måske også være en fordel at oprette en EU paraply DSO-organisation, som det er besluttet på el-området.

UDVIKLING AF ET VELFUNKERENDE GRØNT GASMARKEDE

Flere interessenter finder, at implementeringen af den nuværende europæiske regulering, inkl. netregler, har resulteret i velfungerende gasmarkeder, og at adgangen til gasinfrastrukturen er godt reguleret. Den gældende EU gasregulering danner således rammerne om en fortsat positiv udvikling af et velfungerende europæisk gasmarked.

---

¹ Begrebet "spejling" skal forstås som det forhold, at lovtiltag på ét område (Clean Energy Pakke relateret til el-området) forholdsvis problemfrit og uden de store tilpasninger, parallelt kan overføres til et andet reguleringsområde som fx Gaspakken (Decarbonization Package).

De vigtigste fokusområder bør derfor fremover ifølge interessenterne være udvikling af et velfungerende europæisk *grønt* gasmarked og at skabe rammerne for en effektiv sektorkobling. Derfor bør fokus nu være på at få indarbejdet VE-gasser og dekarboniserede gasser i det nuværende markedsdesign. Endvidere bør en effektiv kobling af el- og gasinfrastruktur være en vigtig del af det fremtidige gasmarkedsdesign, samtidig med at der også indtænkes en kobling til andre sektorer som varme og transport.

Den nye gaspakke bør etablere rammevilkår, der muliggør en hurtig udvikling af et europæisk marked for grønne gasser. Dette indebærer bl.a., at det skal være muligt at injicere, transportere, lagre og handle nye gasser i hele EU.

Et velfungerende marked for grønne gasser vil sikre, at nye gasser bliver produceret til de laveste omkostninger, hvor ressourcerne er til rådighed og vil gøre det muligt for slutkunderne over hele EU at få nytte af den eksisterende gasinfrastruktur. Et fælles rammesæt for grænseoverskridende handel af grønne gasser er vigtigt til sikring af et velfungerende europæisk marked for grønne gasser. Et væsentligt element til at opnå dette er et system til at opnå en standardiseret garanti for oprindelse (Guarantee of Origin, GO).

Flere peger på, at det er vigtigt, at det er forbrugernes efterspørgsel, der er med til at drive den grønne omstilling. Derfor er det vigtigt, at der udvikles et robust marked for grøn gas (også i forhold til garantier for oprindelse). Det er også vigtigt at få etableret en fælles EU terminologi og definition af grønne gasser, da dette kan være med til at understøtte udviklingen af et grønt gasmarked i EU.

Flere aktører nævner, at P2X og lagring af el (evt. ved at transformere den til andre energiformer) bør være markedsdrevet. Energinet peger konkret på, at det er vigtigt at holde for øje, at det er forskelligt, hvilket stadie de forskellige grønne gas teknologier befinder sig på, og reguleringen bør derfor tilpasses dette. Fx ses det, at biogassen er langt fremme, mens hydrogen er langt mere "umoden" i forhold til både teknologi, infrastruktur, markedsløsning og regulering.

Fleksible rammevilkår og regulering

Flere interessenter bemærker, at det er vigtigt, at Gaspakken er med til at understøtte gassystemets rolle i en effektiv grøn omstilling. Gassystemet forventes at blive integreret med andre energiformer, fx el og varme. Reguleringen bør være så fleksibel som mulig til at understøtte denne integration, da det er vanskeligt på nuværende tidspunkt at forudse, hvordan koblingen mellem energiformer rent teknisk skal ske.

Fleksibilitet i de regulatoriske rammer både på national og europæisk plan er en afgørende faktor for at markedets aktører kan være med til at understøtte en effektiv sektorkobling. Det er vigtigt at analysere og drøfte den rolle, som fx TSO'ere skal have fremadrettet ved implementering af nye teknologier. Det er fx vigtigt, at EU reguleringens rammevilkår gør det muligt at omdanne VE-el til andre VE-energiformer via fx P2G eller P2X.

Energinet peger på, at gaslagre i EU har en vigtig rolle i forbindelse med den grønne omstilling med en fortsat øget produktion af fluktuerende energi (fx vind og sol). Men det er en udfordring, at adgangen til lager reguleres forskelligt i EU. Nogle lagre er sikret en

vis indtjening (reguleret adgang), mens andre må agere på markedsvilkår. Energinet finder, at det er vigtigt, at værdien af lager, både nationalt og regionalt, vurderes ud fra et socioøkonomisk perspektiv i forhold til lagrenes rolle i den grønne omstilling. Reguleringen af lager på det europæiske marked bør derfor tilpasses, så der tages højde for lagrenes fremtidige rolle i den grønne omstilling, fx i forhold til lagring af grønne gasser.

Gaskvalitet

Flere interessenter bemærker, at det er vigtigt, at der i den ny gasregulering tages hensyn til eventuelle tekniske problemstillinger, som fx gaskvalitet. Gas har forskellig sammensætning alt efter oprindelse eller produktionsmetode, og den kan ikke handles eller håndteres (teknisk), med mindre visse kvalitetskrav er overholdt. Fremadrettet vil nye og grønne gasser med ændret gaskvalitet gøre det nødvendigt at tilpasse designet af gasmarkedet.

Krav til gaskvalitet og forskel på gaskvalitet må hverken blive en barriere for handel på tværs af grænserne eller blive en barriere for øget anvendelse af grønne gasser i systemet. Nationale standarder for injektion af biogas og andre gasser, fx hydrogen (brint) kan potentiel blive en barriere for en effektiv grøn omstilling og udvikling af et integreret europæisk marked for grønne gasser. Der er behov for at kunne håndtere en fortsat varierende gaskvalitet i systemet, og det er nødvendigt med både lokal og regional fleksibilitet i forhold til gaskvaliteten.

SEKTORKOBLING

Interessenterne finder generelt, at der er fordele for både el- og gas sektorerne ved at samtænke systemerne, og det skal overvejes, hvor grønne gasser gør størst gavn. Der er et stort potentiale i sektorkobling, men det er vigtigt, at der tænkes i brede løsninger, både systemmæssigt, teknologisk og reguleringsmæssigt og på tværs af energiformer og systemer, i stedet for at hver sektor sub-optimeres.

Det er vigtigt, at energisystemerne kan integrere den accelererende mængde fluktuerende vedvarende energi fra vind- og solenergi. Samtidig er det vigtigt at bibeholde en høj forsyningsikkerhed, og at sikre en omkostningseffektiv grøn omstilling. For at opnå dette er det nødvendigt med en helhedsorienteret tilgang og at inddrage hele energisystemet på tværs af sektorer.

De forskellige energisektorer supplerer hinanden og en fortsat integration af energisektorerne er nødvendigt for den grønne omstilling. Gaslageret kan understøtte balancen i el-systemet, når produktionen (el) bliver endnu mere fluktuerende fremadrettet. Grønne gasser på slutkundeniveau kan være med til at give fleksibilitet i el-efterspørgslen på DSO niveau i perioder med spidsbelastning eller perioder med lav eller ingen produktion af vind og sol-energi.

Sektorkobling skal ikke kun ses som en mulighed for at give fleksibilitet og medvirke til en omkostningseffektiv grøn omstilling. Der er også et stort potentiale i at konvertere vedvarende el til en gasform eller flydende energi med henblik på at opnå en fuld dekarbonisering på tværs af alle sektorer.

Flere peger på, at der i fremtiden fortsat vil være sektorer og industrier, hvor el rent teknisk ikke vil være tilstrækkeligt til produktionsprocessen, men hvor der er brug for energiformer med helt andre egenskaber, som fx gas til procesindustrien (til højtemperatur industrielle processer). Alt kan således ikke elektrificeres, og her vil PTX-produkter kunne være en løsning.

For at udnytte det fulde potentiale ved vindproduktion og anden vedvarende energi er det nødvendigt at kunne omdanne el til anden energiform, der kan lagres, og gassystemet og lagrenes rolle som fleksibilitetsudbyder på tværs af energisektorer bør overvejes ved tilpasningen af energireguleringen.

Energinet peger specifikt på, at et øget samarbejde mellem alle infrastruktur-operatører (på tværs af sektorer) er vigtigt for det fremtidige energisystem. Men også på et institutionelt niveau (fx ENTSO-G og ENTSO-E) er der behov for større samarbejde for at kunne få nytte af de synergier, der opstår som følge af sektorkobling.

Endelig peger en interessant på, at der er behov for nye tarifdesigns i både el- og gasinfrastrukturen i forbindelse med den grønne omstilling og sektorkobling. El-tariffer bør udformes, så de understøtter en fleksibel anvendelse af nettet, da dette kan understøtte implementering af fx P2G, hvilket samlet set vil føre til en bedre udnyttelse af el-systemet.